

SPÅNGA BYGDEN

Nr 4

Februari 1982

Spånga Fornminnes- och Hembygdsgille

Innehåll	sid
Polisminnen från Spånga	3
Pesten Anno 1710	10
Verksamhetsberättelse 1981	13
Program mars - juni 1982	18

Omslagsbilden

Personal i Spånga landsfiskalsdistrikt år 1929
framför polisstationen vid Fristad

Sittande fr v:

Polisuppsyningsman Gustav-Adolf Andersson, Hässelby
Extra landsfiskal Bruno Björnesten
Landsfiskal Valdemar Forselius
Landsfiskalsassistent G Lindfeldt
Fjärdingsman Herman Ölander

Stående:

Fjärdingsman Gustav Antonsson
Landsfiskalsaspirant (namn okänt)
Fjärdingsman Carl Nyström
Polisman Karl Kristoffersson, Hässelby
Fjärdingsman Gustav Winberg
Fjärdingsman Henning Karlsson

Bilagor

Inbetalningskort för medlemsavgift i Gillet
Vårprogram från Stockholms läns hembygdsförbund

POLISMINNEN FRÅN SPÅNGA

av f.d överkonstapel Gustav Antonsson

Den 1 juni 1928 tillträdde jag, knappt 24 år gammal, en befattning såsom polis- och fjärdingsman i Spånga sockens polisdistrikt. - Enligt dåvarande fjärdingsmannen i Solhem Herman Öländer var fjärdingsmannen Kungl. Befallningshavandes (länsstyrelsens) yttersta svansspets och "oj vad den viftade". - Vid tillträdet hade jag genomgått statens polisskolas konstapelkurs och tjänstgjort 2 1/2 år såsom poliskonstapel i stad.

Fjärdingsmannen löd under landsfiskalen i Spånga distrikt, som även omfattade dåvarande köpingen Hässelby villastad. Landsfiskalen var i en person polischef, åklagare och exekutiv myndighet. Till sitt förfogande hade han en extra landsfiskal jämte kontorspersonal. Då landsfiskalen var stationerad i Sundbyberg blev fjärdingsmannen ganska självständiga, men med ett ganska stort ansvar för att klara sina uppgifter på egen hand.

I fjärdingsmannens arbetsuppgifter ingick förutom vanlig polistjänst att sköta indrivning av krono- och kommunal-skatter samt pensionsavgifter, tre olika restlängder varje år - skatt drogs på den tiden icke av vid avlöningstillfället utan betalades i efterskott följande år; vidare verkställa délgivningar, ekonomiska utredningar, hemorts-rättsutredningar. För att en nyinflyttad skulle få hemorts-rätt i den nya kommunen erfordrades att denne icke fick någon fattigvård under det närmast följande året. Detta medförde att kommunerna var ganska villiga att betala ut understöd till personer, som kunde misstänkas bli en belastning för dem. För dessa utlägg söktes sedan ersättning från den kommun, där vederbörande hade hemorts-rätt. Detta medförde ibland överklaganden hos K.B., därav hemorts-rättsutredningarna.

Fjärdingsmannen hade icke någon bestämd arbetstid men heller icke någon bestämd fritid. Han var skyldig att stå till tjänst dygnet om. I början av 30-talet infördes en förbättring, då vi erhöll en fridag var åttonde dag.

När jag tillträdde tjänsten den 1 juni fanns en till polisstation inredd lägenhet i en villa i gräns med ålderdomshemmet Fristad. Den omfattade två arbetsrum och tre arrestlokaler. Första månaden fanns icke några möbler. Sådana inköptes så småningom från en butik med begagnade möbler inne i Stockholm. Någon skrivmaskin fanns icke heller. På vår begäran om en sådan svarades från vederbörande i kommunalnämnden: "Behövs en sådan?" Vi fick en begagnad, antik sak som det tog ett halvår att bli av med.

Socknen var i indrivningshänseende indelad i fyra distrikt, nämligen Duvbo med fjärdingsman Gustav Winberg, Solhem med Herman Olander, Flysta med Carl Nyström och Bromsten med Spånga sockendel, som delades mellan Henning Karlsson och mig på så sätt att Karlsson inkasserade kommunalskatter och jag kronoskatter. Vi fick hyra bostad i "polishuset" och skulle se till att alltid någon svarade i telefon eller tog emot besökande. Det blev många gånger våra fruar som fick svara, då vi var tvungna att bege oss ut i brådskande tjänsteärenden. Såsom polismän var fjärdingsmannen skyldiga att tjänstgöra i hela distriktet.

Anledningen till att jag flyttade till Spånga var att jag genom indrivningsprovisionen fick ett hundratal kronor mer i inkomst per månad. En icke föraktlig summa den tiden. Min sammanlagda årsinkomst 1929 utgjorde 4.672 kr. För detta fick jag 1930 betala kronoskatt med 184 kr, kommunalskatt med 252 kr och pensionsavgift med 3 kr.

Så länge Spånga var eget polisdistrikt eller till 1949 tillhandahöll distriktet icke någon tjänstebil. Vid behov fick vi anlita droskbil eller egen bil, då ersättning betalades ut efter statlig taxa. Bil fick dock icke användas annat än vid brådskande tjänsteresor. I övrigt fick alla resor företagas med cykel eller vid otjänlig väderlek till fots eller, där det passade, med buss. Avstånden i distriktet var långa, bortåt milen till Uppsalavägen vid Silverdal och icke så kort heller till Hägerstalund eller stranden vid Mälaren.

Som en kuriositet kan jag nämna hur en tjänsteresa kunde gå till. Troligen i januari 1929 invigdes Frimurarbarnhemmet i Blackeberg av konungen. Vi, det vill säga fyra fjärdingsmän, var beordrade att tjänstgöra där från kl 10 tills konungen avrest. Vi åkte då buss med Flysta-linjen upp till korsningen Spångavägen-Bällstavägen. Sedan blev det en promenad på flera kilometer i ganska djup snö till Blackeberg. Det var icke nuvarande gata utan en slingrande gårdsväg. Efter invigningen åt konungen och övriga medagerande lunch. Vi fick stå utanför. När vi efter en återresa på samma sätt kom till Flysta och av fru Nyström blev bjudna på ärter och fläsk var det inte utan att det smakade bra.

En annan episod visar hur mån en kommunalman på den tiden kunde vara om kommunala medel. Till polisstationens utrustning hörde en skassuransspruta (brandspruta), på vilken handtaget till pumpen var sönder. En dag kom kommunalnämndens ordförande Axel Wahlgren gående till polisstationen med ett handtag, som han förfärdigat av en träbit, och skruvade fast det. Han hade gått till fots från Nälsta gård, där han bodde, och skulle troligen till kommunalkontoret, som den tiden inrymdes i Fristad, där även läkarmottagning fanns.

Bebyggelsen i spångasamhällena utgjordes så gott som helt av villor, i regel om två rum och kök på nedre botten och ett rum och kök på övre. En lägenhet var alltid uthyrd. I husen fanns varken vatten eller avlopp, dusch, bad eller tvätt. Naturligtvis icke heller kyl eller frys. Torrklosett var enda bekvämligheten. I enstaka villor fanns värmeledning men regeln var vedspis och kakelugnar eller kaminer. Så småningom tillkom vatten och avlopp i municipalsamhällena.

Att befolkningen fick det bättre med tiden kunde man, trots den pågående nybebyggelsen, se av den minskande befolkningen i municipalsamhällena. Villaägarna hyrde icke längre ut en lägenhet utan omändrade husen till enfamiljsbostad.

De allmänna kommunikationerna bestod av Västeråsbanan och två busslinjer, en från Hässelby och en från Spånga centrum till Norra Bantorget. Den senare busslinjen gick över

Flysta. Som regel fanns inga förbindelser mellan kl 0 och 6. De som slutade sina arbeten sent eller började tidigt hade ingen annan möjlighet än att ta sig till spårvagnen i Sundbyberg med cykel eller till fots. Det var många spångabor man träffade och lärde känna vid våra nattpatrulleringar. Jag minnes särskilt en bagare, som dagligen gick mellan Nälsta och Sundbyberg. En annan var spårvägs-
mannen och kommunalfullmäktiges ordförande M. Marthiener, som dock åkte cykel.

Befolkningen bestod den tiden huvudsakligen av arbetare, lägre tjänstemän och mindre företagare, vilka var vana att arbeta hårt för att klara sig och sina familjer. Det var en homogen befolkning, som det var ett nöje att ha att göra med och arbeta bland.

För dagens polismän skulle det nog kännas egendomligt om de vid genomgång av polisskolans olika klasser under tiden skulle vara utan avlöning. Så var det för mig. Jag genomgick polisskolans högre kurs 1932 och kommissariekurs 1942 utan att få ett enda öre i avlöning. Visserligen medförde det så småningom befordran och högre lön, men ekonomiskt kändes det lång tid efter varje kurs.

Den gamla polisstationen blev så småningom allt för trång, även om ett ytterligare rum lagts till den. En ny polisstation inreddes på uppdrag av kommunen av byggmästaren Filip Falk i ett hyreshus i södra änden av järnvägsviadukten i Spånga och blev färdig den 14 februari 1944. Det var en glädjedag i spångapolisens historia, då förutom fem arbetsrum och vaktrum även personalrum, pentry, dusch- och tvättrum ställdes till vårt förfogande. Flera arrestlokaler tillhörde också och stationen var bas för spångapolisen även efter inkorporeringen med Stockholm 1949 och fram till 1963, då den nya polisstationen i Vällingby togs i bruk.

Som en kuriositet kan kanske nämnas, att kommunalnämndens ordförande Sven Svensson i invigningstalet, när han överlämnade lokalerna till polismyndigheten, framhöll att polisstationens inredning, som kostat 25.000 kr, var lika mycket som hela polisväsendet med löner och allt kostat för 1925.

Andra världskriget:

För de flesta är det nog okänt att ansvaret för luftskyddet lades på polismyndigheten utöver redan befintliga arbetsuppgifter. Landsfiskalen blev distriktschef samt e. landsfiskalen och jag ställföreträdare. Arbetet bestod först i att organisera upp de olika avdelningarna - brand-, röjnings-, sjukvårds- och ordningstjänst samt hemskyddet. Detta följdes sedan av utbildning av övningar, som anbefalldes eller ordnades av luftskyddschefen i Stockholm och hans stab. Tack vare polis- och fjärdingsmannens stora lokal- och personkänedom lyckades vi få dugliga chefer och medhjälpare inom de olika avdelningarna. Särskilt minns jag brandchefen Harald Månsson i Solhem och de olika brandcheferna i Duvbo, Bromsten och Flysta, som inte var rädda för några arbetsuppgifter. En utomordentligt duktig chef för hemskyddet var förre brandförmannen Adolf Persson i Nälsta.

Byatävlingen:

Denna tävling var en skyttetävling i Spånga Skytteförenings regi för hela Spångas befolkning. Skjutbanan var belägen på Järvafältet c:a 200 meter rakt norr om Spånga kyrka i en härlig skogsläntnatur.

För att få en bakgrund till detta bör jag kanske framhålla att föreningen verkat i orten sedan 1905. Den har alltid varit livaktig och hävdat sig väl inom Danderyds skyttekrets, som den tillhörde, och inom länsförbundet. I och med andra världskrigets utbrott ökade tillströmningen mycket av folk, som ville lära sig hantera ett skjutvapen. Som mest var medlemsantalet uppe i mellan 600 och 700.

Sedan skjutbanan helt genom frivilligt arbete mer än fördubblats och den tidigare mycket blygsamma paviljongen tillbyggt och därmed givit möjlighet till ökad verksamhet, startade i början av juni 1941 byatävlingen, som var en idé av förre bankkamreraren Gösta Carlson. Såsom framgår av namnet var det fråga om en tävling mellan byar och i detta fallet mellan Duvbo, Bromsten, Solhem, Flysta och Spånga sockendel. Varje by fick ställa upp med obegränsat antal deltagare och räkna de 50 bästa

Till

SEGRANDE FEMTIOMANNALAG I
BYÅTÄVLINGEN 1942

*emellan Durbo, Bromsten, Solhem
Hjysta med Sundby och Nälsta samt
övriga Spånga.*

FRON: HVOC: FAD: RNN: BYGD

Spånga den 7/6 1942

*H. Gustavsson Ivar Nilsson
Gösta Carlsson*

resultaten sig till godo. Tävligen pågick en hel vecka och en del av byarna hade en egen stor anslagstavla, placerad på central plats i byn. Den visade byns och övriga byars resultat för dagen och utgjorde sporre till att arbeta med propaganda för tävligen. Antalet deltagare under veckan minns jag inte, men det var fråga om många hundra.

Tävligen var mycket lätt: 10 skott i liggande ställning som 5-ringad tavla. Veckan avslutades med prisutdelning vid banan på söndagseftermiddagen och en flitig talare härvid var dåvarande kyrkoherden Axel Gewalli.

När kriget slutade upphörde intresset för tävligen, som så småningom lades ner. Kvar i minnet står den arbetsvillighet som alla medlemmar lade i dagen. Den visade att när det brinner i knutarna, då vill svensken vara med.

*Prisbord framför skyttepaviljongen
Fr.v: Ragnar Olsson, Sigfrid Andersson,
Gustav Antonsson, Gösta Carlson*

PESTEN ANNO 1710

av Lars Nahlbom

Den som i dag tycker att denna världen är jämmerlig att leva i kan vara förvissad om att de som bodde här i Spånga i början på 1700-talet tyckte detsamma. Sverige var då i krig som så många gånger tidigare och på sommaren 1709 blev den svenska hären grundligt slagen och skingrad vid Poltava, vintern hade varit en av de svåraste och missväxt och hungersnöd rådde.

Ovanpå detta kom pesten 1710. Den började i Stockholm i augusti, varefter huvudstaden snabbt och frikostigt delade med sig av smittan till landsorten ner till Karlskrona i söder och upp till Härnösand i norr. Enligt Spångas sockenstämmoprotokoll kom den först till annexförsamlingen Järfälla och en månad därefter till Spånga.

Dödboken för Spånga 1710 har en del att berätta. I början av året är det normal dödlighet och dödsorsakerna är de gängse för den tiden. En kvinna har dött i barnsäng, ett barn har dött strax efter födseln och några fattiga utan namns nämmande konstateras avlidna, t ex: "En fattig gumma från Stockholm under Herr Generalens bröd i Rissne." Vems bröd hon tärde var tydligen viktigare än vad hon hette. Vidare 6 mars: "Fattiggumman i Lunda och 2 fattiga barn på Spånga backar." Men "Den 9 aug om morgonen dött Kyrkoherdens Mag: And: Gavelholms lilla son Johannes Gavelholm då han var 30 veckor och 4 dagar." Här får vi alltså veta vem som var församlingens herde och den som tycker att hans efternamn vittnar om att han är född i Gävle har alldeles rätt.

En olyckshändelse finns också relaterad, nämligen "31 majus Fer IV pentecost: begrofs Erich Larsson i Stenhagen som föll från taket på Hässelby slott och dött 4 dagar där efter några och 30 år gl."

Fram till 21 september hade 20 personer avlidit. Sedan står anmärkt i marginalen: "Här begynns de som dött i Pestilentz".

Den 21 september begrovs Pär Jonsson och hans son från Kalfudden, ännu en son från Kalfudden dog 7 oktober. På Åkalla bodde bokhållaren Johan Falck och hans 16-årige son Isaak dog 30 september, likaså hans dotter Brita och hans måg urmakaren Anders Norman. Falck var bokhållare åt Jacob Lillihööks änka Brita Cruus och han nämns i Spånga sockenstämmoprotokoll vara i ständig trätofejd med sin granne smeden mästare Jöran Fust.

På Kista bodde fäktmästaren Fredrik Noell Grange, och hans svägerska jungfru Porath dog 30 november. Detta påminnte kanske fäktmästaren om hans egen dödlighet, ty han köpte samma år gravställe i Spånga kyrka för 60 daler kopparmynt.

Spångas klockare Johan Eriksson och hans tre söner begrovs 26 oktober. Sockenstämman 21 söndagen efter Trefaldighet 1710 bestämde att klockaren i Norrtälje skulle kallas som ersättare. Han hette Johan Larsson och antog anbudet.

Eggeby gård drabbades hårt och mantalslängden 1711 redovisar att på Eggeby "alle döde i farsoten". Några gårdar som klarade sig helt utan dödsfall var Hässelby, Flysta, Grimsta, Tensta och Ärvinge.

I Spånga levde den tiden vid pass 900 personer och 108 dog i pesten 1710 enligt dödboken. I sockenstämmoprotokollet står det att pesten "ödelade i Spånga 110 personer och i Järfälla 167 personer. Protokollet berättar vidare: "I Oktobirs Månad reste Hennes Majt Änkedrottningen med Prinsessan och hela hofstaten från Stockholm till Sahlberget för Pestilentians skull hvarest de förblefwo till Juni Månad 1711."

I Sala befann sig även den mest aktade läkaren denna tid Urban Hjärne och därifrån skrev han tillsammans med Karl XII:s livmedikus Mattias Ribe ett "Memorial angående några anstalter efter pesten" daterat 21 februari 1711, som upplästes i Spånga och Järfälla kyrkor.

Där står bl a: "Husen bör först vid stängde dörrar, fönster och spjäll väl rökas med svavel, malört, enris, tjära eller dylikt, sedan måste så väl golven, som väggar, fönster-

karmar, sängställen, bord och bänkar väl tvättas och skuras och därefter å nyo rökas och vädras.——Gamla paltor och slarvor, som av de fattiga ej brukas kunna, såsom och halmen i sängarna, varigenom sjukdommen sig gärna utsprider, böra strax uppbrännas.——Stall och fähus böra noga ransakas och sedan väl rökas."

Av socknens fattiga hade flera dött så väl strax före som under pesten och på sockenstämman 10 söndagen efter Trefaldighet 1711 "förordnades följande personer till Sockenfattiga i de förras ställe som dött af pesten.

- 1 Walborg Jöransdtr som sitter vid Hässelby krog till Spånga roten
- 2 Karin Jöransdtr ibidem till Sundby roten
- 3 Ingewall Germundsson till Kälwesta roten
- 4 Maria i Markwijk till Hässelby roten
- 5 Faderlösa pojkarne Pär Jonsson till Bromstens roten
- 6 Johan Jonsson till Flysta roten
- 7 Akala roten ledig

Det fanns alltså inte så många fattiga kvar att det räckte till alla rotarna men vad olyckor och hemsökelse beträffar var det inte slut ty säger sockenstämmoprotokollet: "Anno 1711 d. 24 julii föll här längs efter Spånga och Järfälla socknar ett Förskräckeligt och Skadeligt hagel, stora en del som Musquet kulor en del som valnötter, men kantiga hwilket slog ut den oskurna säden på marken, både den som omogen var som den mogna, församlingarna till största skada och afsaknad. Det kom i sådan myckenhet at det i två dagars tid näppeligen kunde smälta, och kom därjämte så mycket regn i stor hast at brodarna här och där bortflöto."

Nog kan man säga att Spångabornas liv den tiden var en kamp mot hårda öden.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 1981

Rådet för Spånga Fornminnes- och Hembygds-gille får härmed lämna följande berättelse för verksamhetsåret 1981.

Rådets sammansättning

Ålderman	Jane Hamilton
Stadman	Lars Nahlbom
Skriftvårdare	Erik Svedin
Kassavårdare	Hans Lindbergh
Arkivarie	Sixten Källberg
Stugfogde	Ivar Ahlström
Bisittare	Åke Björklund Stig Eriksson Anders Holmqvist Arne Jansson Gun Larsson
Ersättare	Karin Jonsson Olof Lindberg Gustav Jarlegård

Granskningsmän har varit Bengt Akalla och Gustav Antonsson med Thore Hultman som ersättare.

Valberedningskommitté till årsstämman är Lennart Elbe, Karin Jonsson och Einar Svanborg.

Råds sammanträden har hållits och protokollförts sex gånger, varjämte en del frågor handlagts per telefon eller vid informella sammanträffanden.

Årsstämman hölls i Spånga församlingshus söndagen den 8 mars. Efter förhandlingarna framfördes ett uppskattat program av Gunnar Englunds renässansensemble och dansgruppen Farandole.

"Tensta då och nu" var rubriken på en kväll i Tensta-kyrkans storstuga den 19 november då Sixten Källberg medverkade med ord och bilder och "Visgruppen" sjöng gamla visor från olika landsändar och epoker.

Brasafon hölls i Mellangården den 23 april då Karin Jonsson visade bilder och berättade om sitt besök vid passionsspelen i Oberammergau 1980.

Vår hembygd var temat för en utställning i Trappan, Vällingby Centrum 8 april - 3 maj i samverkan mellan Västerorts kulturkommitté och hembygdsföreningarna i Bromma, Spånga och Hässelby. Gillets bidrag var ett bild-collage "Spånga 800 år", ursprungligen framställt till Spånga kyrkas jubileum 1976 och nu i Gillets ägo, fotografier över gamla Spånga-gårdar samt en glasmonter med böcker och föremål från Spånga sockenbibliotek och gamla folkskola.

I anslutning till utställningen framförde hembygdsföreningarna egna program. Gillet bidrog med "ABC-staden Vällingby 30 år" av Karin Jonsson, "Kulturhistorisk vandring i Vällingby" ledd av Stig Eriksson och Erik Svedin samt "Sockenstämma Anno 1605" i medverkan av ett flertal rådsledamöter och andra.

Kulturhistorisk vandring gjordes 24 maj i Hansta-området under ledning av Stig Eriksson och Gun Larsson.

Studiebesök har anordnats 10 juni i Solna Hembygdsföreningsgård "Charlottenburg" samt 1 oktober på utställningen "Vikingar" i Historiska Museet och 29 oktober på utställningen "Forntid" i Stockholms Stadsmuseum.

I anslutning till "Vikingar" anordnades 24 september föredrag med bildvisning av intendent Maj Odelberg i Spånga församlingshus. Vid nämnda tillfällen deltog 12, 18, 20 resp 25 personer.

Beträffande "Forntid" kan nämnas att utställningen till stor del bygger på utgrävningar från Spånga-området.

Nygammalt i Spånga-Folkan anordnas en torsdagskväll varje månad av Västerorts kulturkommitté med föreningar som medarrangörer. Gillet medverkade 26 februari, då Erik Svedin berättade om fornminnen i Spånga och gillesmedlemmar skötte kaffeserveringen.

Akalladagen anordnades traditionellt första söndagen i september av flera samverkande föreningar och besöktes av ca 2.000 personer. Gillet deltog med "Systuga" i Mellangården där Gerda Stenberg sysslade med knyppling, Lilly Rosenius virkning, Anna Johansson näversöm, Ragnhild Olsson stickning och Birgitta Hansén bandvävning. Ett 15-tal gillesmedlemmar, flertalet i ålderdomliga dräkter, medverkade vid

bröllopsfesten. Ålderman Jane Hamilton höll talet till brudparet och Erik Svedin överlämnade brudgåvorna, salt och bröd. Referat med bilder finns i Spånga-Bygden 3/81.

Julmarknaden i Akalla hölls den 13 december. Ljusstöpningen i Mellangården sköttes av Solveig Johnson, Kerstin Wellner samt Inger och Ingegerd Sundeby. Vid knyppeldynan satt Gerda Stenberg. Ljus, broschyrer och vykort såldes av Harald Andersson och Lisa Hammarlund. De medverkandes förplägnad sköttes av Violet Jansson, Gunhild Svedin och Jaja Netterberg.

Mellangården, Storgården och övriga sevärdheter i Akalla By har visats för allmänheten varje 1:a söndag i månaden utom under högsommaren. Antalet besökare har varierat från 10 till 70 personer. Förutom Rådet har som värdar medverkat Gunnar Södersten och Harald Andersson. Boken "Spånga före Tensta", Spånga-Bygden, broschyrer och vykort har sålts med gott resultat.

Pensionärerna i Akalla har ofta nyttjat Mellangården för sina träffar och som kompensation därför skött tillsyn och städning.

Donationsmedlen efter Eleonor Forsemann har i enlighet med beslut vid årsstämman avsatts till en fond, vars avkastning i första hand skall användas för utgivning av tidningen Spånga-Bygden som utkommit med tre nummer under sitt första år. Förutom föreningsmeddelanden har varje nummer innehållit en kulturartikel med anknytning till Spånga.

Gamla sockenstämmoprotokoll har lästs och tolkats av en studiegrupp ett antal måndagskvällar och avses fortsätta. Det är gruppens och rådets förhoppning att kunna utge avskrifterna i tryck.

Mellangårdens hyresavtal har uppsagts av Stockholms Fastighetskontor för reglering av hyressumman varvid begärdes höjning innebärande tredubbling av nuvarande hyra. Efter förhandling har höjningen blivit ca 12 % under vardera tre följande år.

Väderkvarnen i Rinkeby som ägs av Gillet är i behov av restaurering. Då Gillet saknar medel för detta och ej har

någon praktisk användning för kvarnen har undersökts möjligheten att avyttra densamma.

Biblioteksnedläggelser har aktualiserats bl a avseende stadsbiblioteksfilialerna i Spånga och Husby. Rådet har ingett en protestskrivelse och f n synes Spångafilialen få vara kvar medan Husby tycks bli utan bibliotek.

Postkontoret Spånga 8 flyttade i december från Spånga Centrum till ett nybyggt industrihus intill Lunda industriområde. Gillet har medverkat i den protestaktion som genomfördes av 18 föreningar i gamla Spånga när postens flyttningsplaner blev kända.

Gillet är anslutet till Riksförbundet för hembygdsvård, Stockholms läns hembygdsförbund, Stockholmstraktens hembygds-krets, Samfundet S:t Erik, Spånga föreningsråd samt Västerorts och Järva kulturkommittéer. I flera av dessa ingår medlemmar från Gillet som styrelseledamöter och vid resp årsmöten har Gillet varit representerat. Gillet har även en representant i kulturförvaltningens stadshistoriska referensgrupp.

Ekonomiskt stöd har erhållits från Stockholms kulturnämnd för Mellangårdens hyreskostnad, allmän administration och speciella projekt samt från Västerorts och Järva kulturkommittéer för programkostnader.

Årsavgiften har varit 20 kr för helbetalande medlem och 5 kr för övriga familjemedlemmar. Årsstämman fastställde avgiften för 1982 till 25 kr resp 5 kr.

Gillet's medlemsantal var vid årets slut 406, varav 249 helbetalande, 108 familjemedlemmar och 49 ständiga medlemmar, vilket innebär en ökning från fjolåret med 45.

Ett varmt tack

vill Rådet framföra såväl till i berättelsen namngivna personer som andra, vilka vid olika tillfällen medverkat i Gillets aktiviteter. Vi vill också tacka Spånga kyrkoråd och församlingens personal för det tillmötesgående som alltid visas Gillet.

Slutligen tackar vi gillesmedlemmarna för den uppskattning som visats oss i vårt arbete under det gångna året.

Spånga i februari 1982

Rådet för Spånga Fornminnes- och Hembygdsgille

Jane Hamilton
Ålderman

Erik Svedin
Skriftvårdare

*Ljusstöpning i Mellangården, julmarknaden 1980
Fr v: Ingegerd Sundeby, Kerstin Wellner, Solveig Johnson*

PROGRAM MARS - JUNI 1982

GILLETS ÅRSSTÄMMA

hålles söndag 14 mars kl 14 i Spånga församlingshus.
Verksamhetsberättelse för 1981 återfinns på sidorna 13-16
(Medtag tidningen till årsstämman!)

I tur att avgå ur Rådet är åldermannen, som väljs årligen, ledamöterna Ivar Ahlström, Arne Jansson, Sixten Källberg, Hans Lindbergh och Lars Nahlbom. Dessutom har Åke Björklund meddelat att han önskar avgå. Ersättare och granskningsmän väljs samtliga för ett år. Namnförslag kan framföras till valberedningen (Karin Jonsson eller Einar Svanborg, tel 36 00 23 resp 36 12 68).

Efter förhandlingarna berättar fil dr Erik Norberg om

KRIGSFOLK I SPÅNGA UNDER GÅNGEN TID.

Erik Norberg är 1:e antikvarie vid Krigsarkivet och kommer att medföra en del äldre arkivalier från arkivet.

Dessutom kaffeservering.

BRASAFTON I MELLANGÄRDEN

i Akalla By torsdag 15 april kl 19.30. Improviserat program. Var och en kan bidra till trevnaden genom att sjunga, spela, läsa eller berätta. Kaffe, te och socker finns på platsen - tilltugget ordnas genom deltagarnas "knyten".

BILUTFLYKT TILL BRO

söndag 23 maj då Stig Eriksson visar och berättar om utgrävningen av en intressant fornlämning.

Gemensam avfärd från stora parkeringsplatsen mitt emot församlingshuset kl 13. Anmäl till Svedin (36 62 93) om Du behöver skjuts eller om Du egen bil och kan medtaga någon. Kaffe eller annan passande matsäck medtages.

KULTURHISTORISK VANDRING PÅ JÄRVAFÄLTET

under ledning av HELMER GUSTAVSON, som skrev om "Ingelögs runhäll i Husby" i Spånga-Bygden 3/81.

Vi ser på runstenar och talar om ortnamn.

Samling kl 10 vid Bussenhus parkering (infart Bussenhusvägen norr om Spånga kyrka).

Dryck och förtäring medtas efter eget val.

GÅRDARNA I AKALLA BY

hålles öppna för allmän visning 1:a söndagen varje månad kl 12 - 15.

LÄSNING AV SOCKENSTÄMMOPROTOKOLL

fortsätter under vårterminen varje måndag kl 19 i Spånga församlingshus. Nya "läsare" välkomnas. Anmälan kan göras till Lars Nahlbom (760 37 27) eller Sixten Källberg (36 41 09) men det går också att komma oanmäld.

STOCKHOLMS LÄNS HEMBYGDSFRÖBUND

inbjuder i sitt vårprogram till ett flertal intressanta kurser, studiebesök och utflykter. Programmet bifogas vår tidning och rekommenderas till studium och anslutning i de olika aktiviteterna.

EFTERLYSNING AV SPÅNGA-MOTIV

Det finns massor av miljöbilder från Spånga som bör räddas till ett gemensamt arkiv för eftervärlden. Hembygdsgillet försöker att förverkliga detta. Det gäller inte bara gamla byggnader utan i lika hög grad olika yrken, arbetsplatser, hemmet, skolan, fester, föreningsliv etc - ja, allting som finns dokumenterat är intressant.

Det finns faktiskt personer som tycker det är genant att visa sina gamla bilder, men varför inte unna Gillet att göra kopior av klenoderna? Många inser dock värdet av våra ambitioner. Kontakta arkivarien (36 41 09). Vi kommer gärna hem till er och avfotograferar bilderna och gör anteckningar.

MEDLEMSAVGIFTEN

för 1982 är 25 kr enskild medlem eller första medlemmen i familjen och 5 kr för ytterligare medlemmar i samma familj.

Inbetalningskort bifogas detta nummer av Spånga-Bygden med förhoppning om snar expediering.

NYA MEDLEMMAR ÄR VÄLKOMNA

och medlemskap erhålles enklast genom insättning av årsavgiften (se ovan) på Gillets postgirokonto 26 50 62 - 0. Skriv "ny medlem" på talongen!

För ytterligare upplysningar om Gillets verksamhet, ring gärna till någon av nedanstående rådsledamöter.

SPÅNGA FORNMINNES- OCH HEMBYGDSGILLE

Box 8071, 163 08 SPÅNGA 1 Postgirokonto 26 50 62 - 0

Ålderman	Jane Hamilton	36 22 70
Skriftvårdare	Erik Svedin	36 62 93
Kassavårdare	Hans Lindbergh	760 87 21
Redaktion för	Sixten Källberg	36 41 09
Spånga-Bygden	Karin Jonsson	36 00 23
	Lars Nahlbom	760 37 27